

De la cabra a Internet

written by Alfons Duran Pich | 10 de febrer de 2019

En l'última de les contínues piruetes que el govern del senyor Sánchez fa en el circ mediàtic espanyol, el fosc ministre Borrell ha volgut donar una nova empenta a la marca Espanya, a fi d'ocultar la realitat d'una teòrica democràcia, la pràctica política diària és més pròpia d'un Estat autoritari.

El públic objectiu de la campanya és l'exterior, amb especial atenció al món liberal-conservador que abans s'etiquetava com Occident.

No ho tenen fàcil perquè el relat històric, en el qual coincideixen les escoles més prestigioses del món acadèmic, no els ajuda. I és que la història situa l'Estat espanyol com un dels últims reductes europeus del nacionalcatolicisme, un corrent d'arrel castellana, que va tenir Isabel la Catòlica com a portadora de l'estendard, i que després es va assentar amb els Habsburg i posteriorment amb els Borbons.

Un Estat conqueridor que va anar perdent de mica en mica les colònies per la seva natural incapacitat per gestionar els recursos extrets de forma depredadora, fruit d'una cultura malgastadora, servil amb els poderosos, contrària a l'esperit comercial i especuladora. És per això que les seves desfetes financeres van ser constants, i deixaven de pagar els creditors fins a l'extrem de liderar el rànquing dels estats morosos.

En paral·lel, l'Estat destinava fons a lluites religioses (com la Contrareforma) i mantenia tribunals ultraortodoxos com la Inquisició.

Com que no els interessava el comerç, es van perdre la Revolució Mercantil i sempre van considerar nefasta la Revolució Industrial, pel risc que comportava (a judici seu) que hi hagués una concentració de la classe obrera i això

animés l'esperit revolucionari. Que Catalunya i en part el País Basc optessin per vies europees i s'apuntessin als corrents liberals era considerat per les classes extractives un desafiament a la seva visió absolutista de la societat. Lògicament tampoc van absorbir els corrents il·lustrats europeus, ja que la raó, la ciència i el progrés no s'ajustaven als seus principis.

Per distreure el personal comptaven amb *la fiesta de los toros* i amb una cultura popular de perfil baix basada en l'acudit, la cobla, el cuplet i la sarsuela. *Aflamencaron* la societat, a la qual van procurar mantenir ignorant i atemorida davant del poder. L'exemple més proper de l'aparell repressiu va ser la creació de la Guàrdia Civil el 1844, amb el propòsit de defensar els interessos dels grans propietaris de terres, que s'havien enriquit a més en els processos de desamortització dels extensos béns religiosos. Un camp proletaritzat i servil era ideal per a ells.

La imatge d'Espanya era una barreja de religiositat extrema, violència, autoritarisme, servilisme, masclisme, intolerància i passió.

I és que la democràcia real, el govern del poble, és una assignatura encara avui pendent. La Segona República va durar poc i va acabar en una guerra civil que va guanyar de nou el nacionalcatolicisme. Després va venir la Dictadura feixista (personalitzada en la figura sinistra de Franco) i més tard l'anomenada Transició, que va ser una estafa perquè es va limitar a fer un lífting a l'estructura de poder del franquisme.

La cosmètica ha funcionat fins que el procés independentista català ha trencat el muntatge. I la reacció de l'aparell de l'Estat i de la població espanyola en general ha posat de manifest que la imatge forjada històricament segueix estant present.

No poden tolerar que els catalans expressin el seu desig de ser independents. Faran el que sigui necessari per posar fi a aquestes aspiracions. Els assetjaran, els empresonaran, els condemnaran, els penalitzaran. Descarregaran sobre ells el pitjor de les vísceres. Una altra cosa és que ho aconseguixin.

I ara, com intueixen que el judici polític contra els independentistes pot acabar jutjant-los a ells, de nou es treuen de la màniga el tema de la *marca Espanya* i inicien una gran campanya publicitària, amb el suport d'un vídeo impresentable en el qual uns personatges gastats i rancis declaren el seu amor a una pàtria lliure i democràtica.

És clar que aquest missatge internacionalment no se'l creu ningú, ja que cada dia hi ha senyals d'alerta sobre el contrari. Serà per això que el conservador *The Times* de Londres titula: ***The Times view on the trial of the Catalan 12: Spanish Inquisition.*** (la visió de The Times sobre el judici de 12 catalans: la Inquisició espanyola).

Els senyals d'alerta s'acumulen i vénen de lluny. En citarem algunes per refrescar la memòria:

- Durant l'auge del govern del Partit Popular (2012), el ministre García-Margallo va impulsar el concepte de Marca Espanya i va crear una estructura públicoprivada, al capdavant hi va col·locar el senyor Carlos Espinosa dels Monteros, conegut aristòcrata amb presència en diversos consells d'administració (Inditex, Acciona, etc.). El que potser no sabien o no volien saber és que aquest senyor és nét d'Eugenio Espinosa dels Monteros, que el 1940 va ser nomenat ambaixador d'Espanya a l'Alemanya nazi i que va acompanyar, en qualitat de general de l'exèrcit, el dictador Franco a l'entrevista amb Hitler a Hendaia. Quin pedigrí!
- O quan un fiscal anomenat Diego Villafañe, del jutjat d'instrucció número 7 de Barcelona, on hi ha un

expedient per la denúncia de 257 afectats per la violència policial del primer d'octubre, es dedicava a retuitar missatges com aquest: "El 23F fueron unos pocos guardias civiles y altos mandos militares, hoy son decenas de miles de pijos consentidos. El pijerío fascista no vence a demócratas y el que no lo entienda es tonto sin remisión".

- 0 quan el ministre d'Exteriors, senyor Borrell, va intervenir a Brussel·les en un acte de l'organització d'extrema dreta "Societat Civil Catalana" i va declarar: "Han sido los mejores años de nuestra historia desde la batalla de Trafalgar. Perdimos la flota, perdimos las colonias y vinieron años duros y difíciles. Y los últimos cuarenta han sido los mejores". Aquest acte va comptar amb el suport dels grups del PSOE, el PP i Ciutadans del Parlament Europeu i del Reial Institut Elcano, *think tank* pròxim al govern de l'Estat.
- 0 quan el fiscal José Perals, que va portar l'acusació contra un grup de joves d'Altsasu arran d'un altercat de cap de setmana amb dos membres de la guàrdia civil fora de servei (que va acabar, com sempre acaben aquestes trifulgues, amb unes contusions per ambdues parts), va declarar solemnement que allò era "fascismo en estado puro", per concloure: "Es lo peor de la naturaleza humana y lo que desgraciadamente llevó a la Europa del siglo pasado a una de las peores atrocidades. Y esto es lo que hemos visto aquí, en la España del siglo XXI, con gente que pide que otros se vayan de su pueblo; es la xenofobia, el racismo y el fascismo en estado puro". Això sí que és realisme màgic.
- 0 quan el tribunal del cas Altsasu, presidit per la magistrada senyora Espejel, muller d'un coronel de la guàrdia civil (a la qual se li suposa raonablement de tenir uns vincles personals i afectius amb el cos, motiu suficient per apartar-la del cas), dictés una sentència condemnatòria amb penes de presó d'entre dos i dotze anys per a tots els acusats pels delictes d'"atentado a

los agentes de la autoridad, lesiones, desórdenes públicos y amenazas”, sense acceptar la multitud de proves presentades que qüestionaven aquests delictes.

- 0 quan els independentistes catalans, que estaven en presó preventiva en presons pròximes a casa, van ser traslladats a les presons de la comunitat de Madrid en un furgó comprat a propòsit, amb estretes cel·les individuals, gairebé sense visió exterior, amb càmera de vigilància incorporada i tots els gadgets habituals en el transport de criminals violents ja sentenciats. Aquestes persones, que encara no han estat jutjades, han estat tractades sense cap respecte pels seus drets individuals, al marge de la interpretació esbiaixada sobre teòrics delictes. Se'ls ha humiliat, amb el beneplàcit general.
- 0 quan la nova responsable de l'invent per potenciar la imatge d'Espanya (ara amb la marca Espanya Global) senyora Irene Lozano, amb el càrrec de secretària d'Estat, fa declaracions a la BBC, prescindeix del guió esperat i diu que: “No pasa cada día que líderes políticos que han cometido delitos vayan a juicio”, un argument que ella deu pensar que demostra que Espanya és un país democràtic, sense adonar-se que els presos preventius no han estat encara jutjats i està per provar que hagin comès cap delicte.
- 0 quan la Fiscal general de l'estat, senyora María José Segarra, que va ser qualificada pels mitjans com a una fiscal “progressista” (cosa que abans significava anar a favor del progrés, en el sentit il·lustrat del terme), es va manifestar en contra que hi hagués observadors internacionals durant el judici, potser perquè temia una lectura crítica i imparcial per part d'aquests observadors, vistes les garrotades jurídiques que els jutges del Tribunal Suprem han rebut de part dels col·legues europeus.
- 0 quan en l'acord entre el Partit Popular, Vox i Ciutadans, que ha permès la investidura del candidat del

PP Juan Manuel Moreno com a president de la Junta d'Andalusia, hi van incloure la promoció de la *fiesta* dels toros, la protecció de la caça i l'eliminació de la llei de memòria històrica, que únicament intentava reconèixer per llei (després de vuitanta anys) a les víctimes de la guerra civil i del franquisme.

- O quan les cúpules de la dreta espanyola i de la mal anomenada esquerra (senyors Casado, Rivera, García-Page, Lambán i un llarg etcètera) fan unes estentòries proclames en defensa d'"el honor de la patria" per tallar de soca-rel els ridículs intents d'un partit del govern del PSOE (el que va donar el vistiplau al 155) que ha fet un petit gest per voler negociar uns mínims amb el govern de la Generalitat. Els crits d'"alta traición", "felonía" i epítets similars, han estat usats amb una desimboltura i un desvergonyiment increïbles. Aquestes crides a la turba (això sí que és una "turba", senyors fiscals) recorden les més recents dels nazis alemanys, abans de l'holocaust, contra qualsevol ciutadà identificat com a jueu, contra els seus béns i contra els seus símbols. També recorden, molt més enrere, les accions violentes dels cristians vells castellans contra la diferència ètnica i religiosa, que anaven des de la foguera fins a l'expulsió de qualsevol que no demostrés la puresa de sang. Ignorància, violència i maldat, en mans d'una colla d'insensats.

Són només unes mostres que posen de manifest el dèficit democràtic global que pateix la societat espanyola.

Crec que la confusió sobre si Espanya és o no és un estat democràtic parteix d'una lectura incorrecta de la realitat circumdant. Que l'Estat s'enorgulleixi de tenir la xarxa fèrria d'alta velocitat més extensa d'Europa (un tren per a rics que paguen els pobres amb els seus impostos), que a Madrid hi hagi una profusió de fons de cobertura (*hedge funds*)

i d'empreses de capital risc (*private equity*), que els espanyols hagin superat (amb certes dificultats) l'escassa capacitat per parlar i escriure altres idiomes que no sigui el propi, que els influenciadors nacionals competeixin amb els forans en les mateixes trivialitats, que hi hagi partits polítics i es voti cada quatre anys, no vol dir que s'hagi arribat a la modernitat. Han millorat també algunes infraestructures i s'han desenvolupat les tecnologies de la informació i la comunicació, però segueixen ancorats culturalment en el passat, un passat per civilitzar.

La imatge d'un país no és una postal, una foto fixa de bells edificis. És una realitat plural, en la qual s'integren les creences, idees, usos i costums dels ciutadans i de les organitzacions que l'han conformada al llarg del temps.

Canviar la imatge d'Espanya, almenys a mitjà termini, és missió impossible. S'haurien d'haver produït una sèrie de ruptures epistemològiques que han quedat pendents. I ara no es pot passar de cop de la cabra a Internet.